

Exnr: 5 van 11 Exn.

17

Ministerie van Defensie

Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

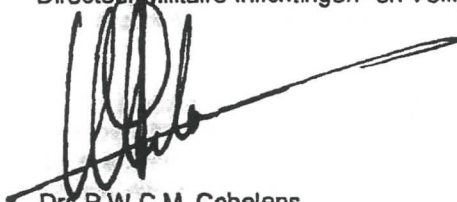
Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Aan Vz en leden CVIN

Datum 29 juni maart 2007
Ons kenmerk DIS2007014739
Onderwerp Dreiginginschatting operaties Nederlandse Krijgsmacht

Hierbij bied ik U de CVIN-bijdrage van de MIVD aan met betrekking tot de dreiginginschatting van operaties waaraan de Nederlandse krijgsmacht deelneemt.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst,

Drs P.W.C.M. Cobelens
Generaal-majoor

Bijlage: 1

Bij beantwoording datum, ons kenmerk en onderwerp vermelden.

Bijdrage MIVD ten behoeve van CVIN 29 juni 2007

DIS 2007014739

Onderwerp
Dreiginginschatting operaties Nederlandse krijgsmacht

AFGHANISTAN

(SC) De afgelopen maanden is president Karzai geconfronteerd met toenemende oppositie vanuit het Lagerhuis. Zo eiste het Lagerhuis het aftreden van de minister van grenszaken Mohammad Akbar Akbar en de minister van Buitenlandse Zaken Spanta, naar aanleiding van het terugsturen van (inmiddels ruim 100.000 illegale) Afghaanse vluchtelingen door Iran. Akbar is daadwerkelijk afgetreden, maar tegen het wegsturen van Spanta heeft Karzai zich verzet. Vooral nog blijft Spanta aan, maar de kwestie is een gevoelige nederlaag voor de president. Het feit dat Karzai niet in staat was te voorkomen dat de Wolesi Jirga zijn minister van Buitenlandse Zaken wegstemde en vervolgens het parlement niet op andere gedachten kon brengen, duidt erop dat zijn positie de laatste tijd is verzwakt. Dit laatste komt eveneens tot uiting in het opereren van de twee belangrijkste voormalige krijgsheren uit het Noorden, ex-Mindef Fahim en Dostum. Beiden lijken niet langer genoeg te nemen met hun marginale politieke rol. De machtsstrijd speelt zich af tegen de achtergrond van een onzekere (veiligheids)situatie, in het bijzonder in het zuiden van Afghanistan.

(SC) De veiligheidssituatie in Uruzgan heeft de laatste weken in het teken gestaan van de geweldsacties rond Chora. Ondanks hun nederlaag aldaar hebben de Taliban hier laten zien dat zij een relatief grootschalige, gecoördineerde actie kunnen uitvoeren. Gezien het logistieke belang van de routes die Taliban *safe havens* via Centraal-Uruzgan verbinden met het gebied rondom Kandahar-stad, is de relevantie van operaties in Uruzgan voor de Taliban waarschijnlijk toegenomen. De Taliban is een veerkrachtige organisatie. Meermalen hebben zij bewezen na tactische verliezen in relatief korte tijd weer offensieve acties te kunnen uitvoeren. Voor wat betreft de situatie in Chora zijn zeer waarschijnlijk reeds nieuwe acties gepland of momenteel in voorbereiding. Uitgaande van het Taliban-optreden in geheel Zuid-Afghanistan wordt ingeschat, dat de Taliban geografische zwaartepunten leggen om ISAF te *overstretchen* of uit te manoeuvreren. Het is dan ook aannemelijk dat de Taliban in Centraal-Uruzgan de druk op Chora zullen bestendigen of opvoeren terwijl gelijktijdig een operatie elders in Uruzgan wordt ingezet.

(SG) Tijdens de gevechten is de operationele commandant voor Chora, mullah Mutalib, om het leven gekomen. Dit is een tegenslag voor de Taliban in Uruzgan. De opvolging van Mutalib lijkt tot spanningen in het Taliban-netwerk te hebben geleid. Dit kan tijdelijk ten koste gaan van de slagkracht van de Taliban in het Chora-district. De daadwerkelijke effecten van zijn dood op de organisatie zijn nog onderwerp van nader onderzoek.

(SC) Wat betreft de versterking van het lokale bestuur is de vooruitgang de afgelopen periode beperkt geweest. Sinds gouverneur Munib begin van dit jaar meerdere malen zijn ontslag bij Karzai aanbood, lijkt hij niet langer gemotiveerd. De gouverneur verblijft regelmatig in Kabul en onderhoudt weinig contact met de TFU. Ook bij de slag om Chora heeft Munib zich niet als gouverneur laten gelden. Het is op zich zorgelijk dat op veiligheidsgebied weer vaker een beroep moet worden gedaan op oude milities. De kwaliteit van de Afghaanse politie (ANP) en de vulling van het Afghaanse leger in Uruzgan (ANA) blijven daarbij punten van zorg.

(SC) Het mislukken van deze operatie en de verwachte papaverooogstrecord in Uruzgan zal leiden tot meer druk op president Karzai, gouverneur Munib en Nederland om in 2008 het papaverprobleem in Uruzgan structureel aan te pakken. Een effectieve aanpak van de papaversteelt vereist echter een strategie, waarin eradicatie en meerjarige 'alternative livelihood' programma's binnen de olievlekken goed op elkaar worden afgestemd. Tot dusverre is bij de betrokken NAVO-landen geen sprake geweest van een coherente aanpak van de drugsproblematiek (inbegrepen het eradicatieprogramma). Hoe dan ook zal de ontwikkeling van alternatieve bronnen van inkomsten, zeker binnen de olievlekgebieden in Uruzgan, tenminste gelijke tred moeten houden met de negatieve financiële effecten van eradicatie voor de lokale bevolking, die nu nog in grote mate financieel afhankelijk is van de inkomsten uit de papaversteelt.

BALKAN

(SC) Het diplomatieke proces aangaande de status van Kosovo wordt momenteel gecompliceerd door de houding van Rusland. De EU, het VK en de VS hebben hun steun uitgesproken voor het Ahtisaariplan en streven naar een zo spoedig mogelijke aanvaarding ervan door een nieuwe VN-resolutie. Rusland heeft steeds aangegeven een voorstel dat niet door de Serviërs en de etnisch-Albanese meerderheid in Kosovo zelf is overeengekomen, problematisch te vinden. Moskou blijft een opgelegde oplossing onacceptabel achten vanwege de precedentwerking ten aanzien van een aantal *frozen conflicts*. Tot op heden heeft intensief diplomatiek overleg tussen de VS, EU en Rusland niet geleid tot een herziening van de Russische positie. Begin juli zal een topontmoeting plaatsvinden tussen de Amerikaanse en Russische president, waar Kosovo prominent op de agenda zal staan.

(SC) Tot en met de topontmoeting van Bush en Poetin zal het waarschijnlijk relatief rustig blijven in Kosovo. Hoewel de roep om eenzijdige onafhankelijkheid steeds luider klinkt, zijn er aanwijzingen dat de etnische Albanese in Kosovo de uitkomst van deze topconferentie willen afwachten. De leiders van de etnische Albanese lijken zich te realiseren dat een ongecontroleerde instabiliteit negatieve gevolgen kan hebben voor de uitkomst van het statusproces en trachten derhalve (vooralsnog) de relatieve rust in Kosovo te bewaren. In de huidige gespannen situatie kan echter een enkel, op zichzelf staand, incident als katalysator werken en verstreckende gevolgen hebben voor de veiligheidssituatie.

(SC) Wanneer de topconferentie er niet in slaagt de impasse rond het statusproces te doorbreken, kan de periode daarna gepaard gaan met meer geweld. De Kosovo-Albanese kunnen met gewelddadige incidenten (tegen de Internationale Gemeenschap, IG) de druk op gaan voeren om zo het klimaat te scheppen voor een eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring. Dit geldt eens te meer, nu belangrijke politieke actoren als de VS en het VK onomwonden hebben verklaard zo'n onafhankelijkheid te zullen erkennen. In het geval van langdurige en/of ingrijpende destabilisering in Kosovo zal ook de veiligheidssituatie in andere (etnisch-Albanese) gebieden in de regio onder druk komen te staan.

IRAK

(SG) Het kabinet van al-Maliki ontbeert cohesie door de tegenstellingen tussen de vertegenwoordigers van de drie voornaamste bevolkingsgroepen. De belangen van de coalitiepartners lopen te ver uiteen en de bewindslieden en hun achterban zijn te veel uit op persoonlijk (financieel) gewin. Zoals verwacht namen de betrokken soennitische en sjiiitische milities initieel een afwachtende houding aan tegenover de grootscheepse veiligheidsoperaties van de Coalitie teneinde een rechtstreekse – en voor hen potentieel desastreuze – confrontatie te vermijden. Bij de Jalsh al-Mahdi (JAM), de militie van de sjiiitische Sadr-partij, leidde de arrestaties van enkele ervaren commandanten tot een verdere toename van het gebrek aan samenhang in de aansturing van deze organisaties. Muqtada al-Sadr heeft onlangs een nieuw comité geformeerd om dit te verhelpen en ongehoorzame (kader-)leden uit de organisatie te stoten. Vooralsnog blijven veel lokale JAM-commandanten zich autonoom opstellen, hetgeen al meermaals tot botsingen heeft geleid met Iraakse en Coalitietroepen.

(SC) De dominante sjiiitische partij SCIRI heeft onlangs zijn partijprogramma en organisatie aangepast. De nadruk is verschoven van het islamitisch-revolutionaire karakter naar meer Iraaks-nationalistische motieven, hetgeen onder meer tot uiting komt in de naamswijziging: de *Supreme Islamic Council in Iraq* (SIIC). De tevoren aangekondigde bevestiging van de religieuze heroriëntering op grootayatollah Sistani in plaats van de Iraanse leider Khamenei is echter niet geformaliseerd. Een acute kwestie is de ziekte van partijleider Abd al-Aziz al-Hakim. Voor de zekerheid is het centraal comité van de partij versterkt, terwijl zijn zoon Ammar voorlopig meer op de voorgrond treedt.

(SC) In de komende maanden dienen zich enkele krachtproeven voor al-Maliki aan, te weten de bekrachtiging van de oliewet, het referendum in Kirkuk, het vaststellen van de provinciale verkiezingen en de herziening van de grondwet. Het kabinet heeft de implementatie van het beoogde referendum in Kirkuk weliswaar bekrachtigd, maar – met uitzondering van de Koerden – bestaat weinig enthousiasme over dit voornemen en bij sommige parlementaire fracties (zoals de soennieten) zelfs uitgesproken weerstand. De Koerdische partijen hebben laten doorschemeren, dat zonder een referendum in Kirkuk binnen afzienbare termijn, zij geen politieke steun zullen verlenen aan de nieuwe oliewet.

(SC) Een andere gevoelige kwestie is de herziening van de grondwet en de hiermee beoogde verzoening van de soennitische bevolkingsgroep met de overige Iraakse bevolkingssegmenten. De optimistische uitspraken over een mogelijk naderend einde van de slagkracht van het verzet door regeringsinitiatieven en over groeiende verdeeldheid tussen de verschillende verzetsgroeperingen, dienen met de nodige voorzichtigheid te worden beoordeeld. De anti-Coalitie-stemming onder de soennieten duurt voort, terwijl die onder de sjiieten groeit.

(SG) De eerste helft van 2007 is het geweldsniveau in Irak met gemiddeld rond de 130 incidenten per dag vergelijkbaar gebleven met de daarvoor liggende periode. Er zijn dit eerste halfjaar nauwelijks (tijdelijk) scherpe dalingen en stijgingen in de gerapporteerde aantallen waar te nemen. Ten aanzien van het geweldsniveau in Bagdad geldt hetzelfde. Het gemiddelde van rond de vijftig aanslagen per dag ligt slechts fractioneel lager dan het lange termijn gemiddelde van de voorgaande periode. De operatie 'Handhaving der wet' in Bagdad leek vanaf maart wel tot een structurele daling van het geweld te leiden, maar sinds juni, met name na de aanslag op de Gouden Moskee in Samarra en de aanvang van

operaties in andere delen van het land (met name de provincie Diyala), neemt het geweld in Bagdad weer toe. In het verleden is herhaaldelijk waargenomen, dat de focus van het verzet, als reactie op operaties van de Coalitie en Iraakse veiligheidstroepen, verschuift. Ondanks de inzet van een omvangrijke Coalitie-troepenmacht kan het verzet in geografische zin flexibel blijven opereren. Vaak pogen strijders door aanslagen met een hoog publiciteitsgehalte de resultaten van deze Coalitie-operaties publicitair te ondergraven. Tegelijkertijd wordt gepoogd weer voet aan de grond te krijgen in die gebieden waar eerdere operaties van de Coalitie zijn uitgevoerd. Het is dan ook hoogst twijfelachtig of de net opgestarte operaties in gebieden als Diyala duurzaam tot meer veiligheid zullen leiden.

LIBANON / UNTSO / UNIFIL

(SG) De politieke situatie in Libanon wordt nog immer gekenmerkt door instabiliteit. Naast het politieke conflict tussen het kabinet onder leiding van premier al-Siniura en de oppositie (met als kern de sjiitische Hezbollah en Amal, en de christelijke partij van ex-generaal Aoun), woedt tevens een militaire confrontatie tussen de Libanese strijdkrachten (LAF) en de radicaal-soennitische Fatah al-Islam in het noorden. Internationale en regionale initiatieven zijn ontplooid om de Libanese politieke leiders rond de tafel te krijgen, maar deze hebben zich in de afgelopen maanden diep ingegraven. Het is dan ook zeer de vraag of er bij hen voldoende politieke wil is om de patstelling te doorbreken. Indien er binnen afzienbare tijd geen compromis wordt bereikt, stevent het land – met de afloop van de regeringstermijn van president Lahoud in het najaar – op een ernstige crisis af. In het ergste geval kan een situatie ontstaan met twee regeringen/presidenten waarmee de chaos compleet is.

ISRAËL-PALESTIJNSE AUTORITEIT

(SC) De verhouding tussen Israël en de PA wordt gedomineerd door de ontwikkelingen in Gaza. Inmiddels is de veiligheidssituatie aldaar afgezien van schermutselingen redelijk stabiel, maar de sociaal-economische problemen nemen toe. De prijzen voor de eerste levensbehoeften stijgen snel, wat gepaard gaat met uitbreiding van de smokkelactiviteiten van criminele organisaties. Deze concentreren zich in het gebied van de grensovergang Rafah. Intussen is het aanvankelijke voorstel uit kringen van zowel Hamas als Fatah / Abbas voor de stationering van een VN-vredesmacht in Gaza langs de grens met Israël na de jongste ontwikkelingen in Gaza van de baan. Alles wijst erop dat de *Qassem*-raketbeschietingen van doelen in Israël, ofschoon deze in de afgelopen weken sterk zijn verminderd, zullen doorgaan. De leiding van Hamas in Gaza slaagt er niet in om andere radicaal-Palestijnse groepen een staakt-het-vuren op te leggen. De Israëlische luchtmacht zet de aanvallen op doelen in Gaza voort, waarbij het voornamelijk om kaderleden van de Hamas strijdgroep.

(SC) De oproepen van gematigde Hamas-leiders, alsook van andere Palestijnse partijen dan Hamas, over het belang van 'nationale eenheid' in de PA lijken niet meer te baten. De situatie in Gaza is met het vertrek van Fatah fundamenteel veranderd. De inwoners aldaar raken bestuurlijk steeds verder verwijderd van die op de Westoever. De regering-Fayyad heeft geen enkel gezag over 1,5 miljoen inwoners van Gaza. Ook Israël zal politiek niet samenwerken met Hamas. Humanitaire aangelegenheden of zelfs lokale veiligheidskwesties kunnen echter desondanks beperkte contacten tussen vertegenwoordigers op lager niveau noodzakelijk maken, wellicht door tussenkomst van Egypte. De gevolgen van de situatie in Gaza zijn voor Egypte een bron van zorg. De totale heerschappij van Hamas

aldaar kan een uitstraling hebben naar de radicaal-islamitische beweging in Egypte, wat het bewind-Mubarak als een veiligheidsprobleem beschouwt.

SUDAN

(SC) De vooruitzichten voor vrede en stabiliteit in Soedan zijn somber. De situatie rond het Noord-Zuid conflict is stabiel maar gespannen. De troepen die volgens het *Comprehensive Peace Agreement* (CPA) door Khartoem teruggetrokken zouden moeten worden uit het zuiden worden in met grote aantallen langs de grens gelegerd. Dit omdat daar de grootste olievoorraden aanwezig zijn.

(SC) De *Lord's Resistance Army* (LRA) en de Ugandese regering zijn in Juba de tweede fase van de vredesonderhandelingen in gegaan. Na problemen met LRA-rebellen in Zuid Soedan lijkt de rust nu weergekeerd. Grootste struikelblok voor vrede zijn de aanklachten van de *International Criminal Court* (ICC). Onlangs heeft de regering van Uganda aangegeven dat zij deze aanklacht graag ingetrokken zouden zien om de vredesonderhandelingen weer vlot te trekken.

(SC) In Darfur is de situatie nog slechter. De Internationale Gemeenschap is niet bij machte de regering van Khartoem tot concrete actie te bewegen. Toezeggingen van het regime worden vaak na enkele dagen teruggenomen of genuanceerd. De cyclus van optimisme en oplopende druk lijkt niet doorbroken te kunnen worden. Elke toezegging die Khartoem doet is weloverwogen en zal op de lange termijn voordelen hebben voor Khartoem zelf. Een goed voorbeeld is de positieve houding van Khartoem ten opzichte van de hybride vredesmacht in Darfur. Deze gecombineerde missie van Afrikaanse Unie (AU) en Verenigde naties (VN) militairen lijkt toch langzaam van de grond gekomen. Khartoem lijkt in te zien dat de economische impuls van een VN geleide missie groter is dan die van de financieel beperkte AU-missie. Na een incident op de grens van Darfur en Tsjaad, waar een aantal militairen bij gedood werden, zijn de landen om de tafel gegaan. 26 April is akkoord getekend om het vechten langs de wederzijdse grens te stoppen. Sindsdien is het rustig.

(SC) Opvallend is het groeiend aantal aanvallen van de *Sudanese Liberation Army* (SLA). Deze groep heeft als enige de CPA getekend en is de laatste periode vaak betrokken bij gewelddadige incidenten. De incidenten relativeren nog eens de waarde van het CPA.